

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014-2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Lietuvos
Respublikos
Vyriausybės
kanceliarija

Viešoji konsultacija dėl Nacionalinės plėtros programos uždavinių jaunimo politikos srityje

2019 m. spalio 10 d.
Best Western viešbutis, Vilnius

KONTEKSTAS

Vyriausybė šiuo metu rengia Nacionalinę pažangos programą (NPP) nuo 2021 m., kurios vienas tikslų - didinti gyventojų socialinę gerovę ir įtrauktį, stiprinti sveikatą ir gerinti Lietuvos demografinę padėtį. Todėl svarbu užtikrinti, kad jaunimo politikos uždaviniai, priemonės ir rodikliai būtų integruoti į minėtą strategiją. Rengiant pasiūlymus dėl NPP uždavinių, priemonių, rodiklių svarbu užtikrinti konsultacijas su socialiniais partneriais: jaunimo ir su jaunimu dirbančiomis organizacijomis, jaunimo tyrėjais, savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriais, verslo asociacijomis ir kitais su jaunimu dirbančiais asmenimis, užtikrinant vieną kertinių jaunimo politikos principų – horizontalumą.

VK TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

Viešosios konsultacijos (VK) tikslas – užtikrinti jaunimo, su jaunimu dirbančių organizacijų, valstybinių institucijų bei kitų suinteresuotų asmenų įtraukimą į NPP rengimą, siekiant, kad būsima programa atitiktų jaunų žmonių lūkesčius, poreikius ir prioritetus.

Tikslo siekta šiais uždaviniais:

Parengti NPP uždavinių, priemonių, rodiklių pasiūlymų projektą; surengti diskusiją (ne mažiau 50 dalyvių) su svarbiausių tikslinių grupių atstovais, kurioje bus aptarti programos uždaviniai, jų pagrindimas, pasiekimo rodikliai bei galimos priemonės; parengti rezultatų ataskaitą ir pavišinti ją dalyviams ir visuomenei; įtraukti konsultacijos rezultatus į programos rengimą.

PROGRAMA

VK sudarė 3 dalys:

- Įvadinė dalis dėl Nacionalinės pažangos programos pristatymo jaunimo politikos srityje.
- Darbas grupėse pagal tikslines auditorijas.
- Darbo grupių rezultato pristatymas ir renginio apibendrinimas.

MODERATORIUS

Mantas Zakarka | Buvęs Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos vadovas, jaunimo politikos ekspertas

DALYVIAI

Viso VK dalyvavo 53 suinteresuotų grupių atstovai:

- Jaunimo organizacijų atstovai (27)
- Valstybinių institucijų atstovai (16)
- Socialiniai partneriai (10)

VK REZULTATAI

Rezultatai pateikti sujungus visų trijų grupių pastebėjus.

Siūlomi pakeitimai ir pastabos nagrinėjant strateginius NPP tikslus:

1. Strateginis NPP tikslas „Gerinti demografinę Lietuvos padėtį ir užtikrinti optimalią darbo jėgos pasiūlos atitiktį darbo rinkos poreikiams“:

- Siūloma keisti tikslo formuluotę į paprastesnę ir labiau suprantamą. Rekomenduojama supaprastinti žodžius „Demografinę“ bei „Darbo jėga“.
- Siūloma 1 uždavinio rodiklį „Aukštųjų ir profesinių mokyklų absolventų įdarbinimas kvalifikaciją atitinkančiame darbe“ keisti į „Aukštųjų ir profesinių mokyklų absolventų įdarbinimas kvalifikacijos lygmenį atitinkančiame darbe“.
- Siūloma 1 uždavinį papildyti praktiniu rodikliu, t.y. profesiniu orientavimu.
- Pagal praktikas aukštasis išsilavinimas nėra kvalifikacijos lygmuo, reikia praplėsti. Siūloma ŠMM patikslinti šį uždavinį.
- Siūloma 1 uždavinio rodiklyje „2030 visi jaunuoliai 14-19 m. yra įtraukti į verslumo, karjeros planavimo veiklas“ nurodyti tikslesnį procentą ir tam procentui konkrečią amžiaus grupę, pavyzdžiui: „2030 50% 14-19 m. jaunuolių yra įtraukti į verslumo planavimą ir 100% įtraukti į karjeros planavimo veiklas“. Taip pat siūloma plėsti amžiaus grupės ribas ir pradėti nuo ankstesnio amžiaus.
- Siūloma 1 uždavinio rodiklį „nebaigusių pasirinktų profesinių ir aukštųjų mokslų studijų moksleivių (studentų) skaičius“ patikslinti, kad jis būtų kokybinis ir labiau leidžiantis atsakyti į klausimą, kodėl jaunuolis nebaigė studijų.
- Siūloma 1 uždavinio rodiklį „vidutinis laikotarpis tarp mokslo profesinėje arba aukštojoje mokykloje užbaigimo ir darbo suradimo“ keisti į „vidutinis laikotarpis tarp profesinės arba aukštosios mokykloje užbaigimo ir darbo suradimo užbaigus studijas“. Šį rodiklį siūloma papildyti „atotrūkio metais“, kuomet moksleiviai pabaigę vidurinę mokyklą daro pertrauką. Siūloma formuoti suvokimą, kad moksleivis neprivalo iškart stoti į aukštąją mokyklą.
- Siūloma paminėti savivaldybėse vykdomas jaunimo programas, didinti žinomumą apie moksleivių įdarbinimo vasaros metu galimybes (pavyzdžiui, ar skiriamos lengvatoms darbdaviams).
- Siūloma 1 uždavinio išplėtime pridėti 5 priemone: „Verslumo skatinimas ir galimybės kurti jaunų žmonių verslus su lengvatomis mokesčiams ir kitomis palengvinančiomis priemonėmis“.
- Siūloma sukurti viską apjungiantį finansinį modelį, kuris būtų naudojamas.
- Siūloma akcentuoti paslaugų prieinamumą karjeros planavimui. Išnaudoti visas erdves jaunimo centruose, įtraukti su jaunimo reikalais dirbančius asmenis (jaunimo darbuotojus, karjeros konsultantus).
- Siūloma labiau skatinti jaunų darbuotojų kvalifikacijos kėlimą, dažniau jiems organizuoti mokymus.
- Siūloma išsikelti tikslą, kad visi jauni asmenys iki 16 m. turėtų dirbti ar savanoriauti tam tikrą kiekį valandų per mėnesį.
Siūloma įtraukti tėvus į jaunimo karjeros planavimą, siūlant jiems pristatyti savo profesiją mokykloje.
- Siūloma išplėsti NVŠ, kad tai apimtų ir projektines veiklas.
- Siūloma organizuoti priemones visiems jauniems asmenims, o ne tik gabiems.
- Siūloma 1 uždavinio išplėtimo 3 priemonėje žodį „gabiems“ keisti į „motyvuotiems“.

2. Strateginis NPP tikslas „Gerinti asmens ir visuomenės sveikatą“.

- Siūloma 1 uždavinį keisti į „Užtikrinti įvairiems amžiaus tarpsniams pritaikytas palankias sveikatos ir emocinės gerovės paslaugas“ bei patikslinti amžiaus grupes, kadangi šio uždavinio priemonės orientuotos vien į jaunimą. Dalyviai pastebėjo, kad šis uždavinys prašo užtikrinti paslaugas, tačiau matuojamos pasekmės.
- Kalbant apie 1 uždavinį, paslaugos turi atitikti šiandieninius iššūkius ir problemas.
- Siūloma 1 uždavinio rodiklį „Savižudybių lygis“ praplėsti ir įtraukti ketinimus ir bandymus nusižudyti. Taip pat reikia įtraukti ankstyvosios intervencijos programą, kurią vykdo Visuomenės sveikatos biuras. Psichikos sveikata taip pat įeina į gerovę.
- Siūloma 1 uždavinio rodiklį „Jaunų žmonių sergančiųjų endokrininėmis, mitybos ir medžiagų apykaitos ligomis skaičius“ praplėsti į visų žmonių, o ne tik jaunų žmonių sveikatos rodiklius. Taip pat, įtraukti fizinės sveikatos, laikysenos ir kitus rodiklius.
- Siūloma 1 uždavinio išplėtimo 1 priemonę keisti į „Jaunimo sveikatos centrų ir jų paslaugų, atitinkančių jaunimo poreikius plėtra, prieinamumo, tęstinumo ir kokybės užtikrinimas“.
- Siūloma 1 uždavinio išplėtimo 3 priemonę keisti į „teigiamos emocinės aplinkos kūrimas mokykloje, aukštojo mokslo įstaigose ir darbo rinkoje; mokytojų parengimas, prevencinių programų efektyvinimas“.
- Siūloma 1 uždavinio išplėtime pridėti dvi priemones: 1) psichikos sveikatos vystymą bei psichikos sveikatos raštingumo plėtrą; 2) didinti visuomenės įgūdžius teikti pirmąją pagalbą.
- Siūloma 2 uždavinio rodiklį „7–17 m. vaikų turinčių antsvorį arba nutukimą skaičius“ praplėsti įtraukiant įvairaus amžiaus grupes.
- Siūloma 2 uždavinio rodiklį „Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie kasdien, ne pamokų metu, sportuoja apie 60 min. ir ilgiau, dalis (proc.)“ praplėsti įtraukiant aukštąsias mokyklas.
- Siūloma 2 uždavinio pagrindimo sakinį „Mažas žmonių fizinis aktyvumas lemia prastėjančią fizinės ir psichinės sveikatos būklę“ išplėsti ir papildyti šaltiniais, nurodančiais, kokios yra pagrindinės prastėjančios psichikos sveikatos būklės Lietuvoje priežastys. Darbo grupė suabejojo nurodyto sakinio teisingumu.
- Siūloma 2 uždavinio išplėtimo 1 priemonę keisti į „aktyvios mokyklos modelio įgyvendinimas ir efektyvinimas ugdymo įstaigose, užtikrinant mokinių fizinį aktyvumą mokykloje, mokyklos bendruomenių ir JNVO aktyvų įsitraukimą į neformalaus švietimo veiklas, skatinančias fizinį aktyvumą ir sveiką gyvenimą; parengimas šeimai ir lytinis ugdymas“.
- Siūloma 2 uždavinio išplėtimo 3 priemonėje pasidomėti, ar el. paspirtukų infrastruktūra yra teisiškai tinkama priemonė bei ar negalioja įstatyminiai šios priemonės įgyvendinimo suvaržymai.
- Siūloma diferencijuoti rodiklius. Kaip pavyzdys pateikiama lytinio švietimo didinimas, kuris aktualus jauniems asmenims, o ne suaugusiems.
- Siūloma sukurti modelį, kuris nurodytų kaip reikia reaguoti į problemas.
- Siūloma turėti kokybinių rodiklių, o ne tik kiekybinių.
- Siūloma sukurti mentorių programą, kuri leistų palydėti jauną asmenį iš/į mokyklą. Kaip konkretų pavyzdį dalyviai nurodė tėvus, kurie kartu su savo vaikais paimtų ir bendraklasius.
- Reikia kurti teigiamą aplinką formalaus ugdymo ir neformalaus ugdymo vietose.
- Siūloma sukurti šeimos sporto krepšeljį, tai leistų paskaičiuoti, kiek jauniems asmenims suteikiama paslaugų fiziniam aktyvumui.
- Siūloma sukurti sveiko maitinimosi kultūros rodiklis. Jį pradėti skaičiuoti šeimoje, nes visas ugdymas prasideda šeimoje.
- Siūloma užtikrinti skirtingų sporto šakų įvairovę fizinio lavinimo pamokoms mokykloje.
- Bendri statistiniai rodikliai turi būti pamatuojami ir realiai matomi.

4. Strateginis NPP tikslas „Sumažinti socialinę atskirtį ir pajamų nelygybę, didinti gyventojų socialinę gerovę ir įtrauktį“.

- Siūloma 1 uždavinio rodiklį „Neformaliojo būdu įgytų gebėjimų pripažinimo instrumento naudojimas“ praplėsti ir nurodyti šio instrumento įvertinimo rodiklius – kiek naudojama, kokia nauda, ar pakeičia pasenusią mokyklinių socialinių valandų sistemą.
- Siūloma 1 uždavinio rodiklius peržvelgti ir įsitikinti, kad rodikliai įtrauktų visas norimas tikslines grupes ir kad nebūtų orientuojamasi į vien mokyklas ar jų socialines valandas.

- Siūloma 1 uždavinio rodiklį apie naują instrumentą perkelti į naujas 8-9 priemones: 1) Neformaliojo būdu įgytų gebėjimų pripažinimo instrumento sukūrimas, taikymas ir pripažinimo stiprinimas; 2) grįžtamasis ryšys iš programoje dalyvavusių asmenų ir instrumento taisymas atitinkamai.
- Siūloma 2 uždavinio rodiklį „jaunų žmonių, bent kartą per savaitę vartojančių alkoholių skaičius“ papildyti skirtingų narkotinių medžiagų vartojimu, azartinių lošimų priklausomybe.
- Siūloma 2 uždavinio rodiklį „Jaunų žmonių, dalyvaujančių įvairiose jaunimui skirtose veiklose procentas iš visų jaunų žmonių skaičiaus“ keisti į „jaunų žmonių, dalyvaujančių įvairiose jaunimui skirtose veiklose procentas“.
- Siūloma 2 uždavinį išskaidyti į skirtingas amžiaus grupes pagal problemas: asmenims, esantiems darbo rinkoje, prevencija taip pat turi būti vykdoma; laisvalaikio praleidimo vietų problematika (naktiniai klubai, barai, festivaliai) (prie rodiklių pridėti, kiek paslaugų suteikiama).
- Siūloma keisti 2 uždavinio rodiklio – „jaunų žmonių, turinčių įvairias priklausomybes skaičius“ keisti į „jaunų vartojančių asmenų skaičius“, tokiu būdu būtų parodoma problema.
- Siūloma patikslinti 2 uždavinio rodiklį „užimtų jaunų žmonių skaičius“. Siūloma pateikti „užimto žmogaus“ apibrėžimą bei išskirti, pagal kokius kriterijus tai matuojama.
- Siūloma 3 uždavinyje išgryninti skirtumus nuo kitų uždavinių arba išvis šalinti ir išskaidžius šį uždavinį perkelti dalimis į 1 tikslo 1 uždavinį ir 4 tikslo 2 uždavinį.
- Siūloma tiksliai įvardinti 3 uždavinio formuluotėje minimas kompetencijas.
- Nėra aišku, ką parodys 3 uždavinio rodiklis „Nusikalstamumo lygis“.
- Siūloma 4 uždavinio rodiklį „Neformaliojo būdu įgytų gebėjimų pripažinimo instrumento sukūrimas, taikymas ir pripažinimo stiprinimas“ papildyti jaunimo darbuotojų savivaldybėse skaičiumi.
- Siūloma 4 uždavinį keisti į „Užtikrinti būsto prieinamumą bei informavimą jaunoms šeimoms“.
- Siūloma 4 uždavinyje minimas „jaunas šeimas“ apibrėžti ir nurodyti matavimo kriterijus.
- Siūloma 4 uždavinio rodiklius papildyti jaunų šeimų informavimo apie būsto prieinamumą rodikliu.
- Siūloma 4 uždavinio rodiklį „Išduotų būsto paskolų skaičius“ papildyti nurodant, kad duomenys taikytini tik šiai programai. Taip pat šiame rodiklyje siūloma nurodyti paskolų rūšis, kurių skaičius buvo matuojamas (pilnos, dalinės, valstybės laiduojamos).
- Siūloma 4 uždavinio išplėtimo 1 priemonės įgyvendinimą užtikrinti visos šalies jauniems žmonėms, ne tik regionams.
- Siūloma 4 uždavinio išplėtime pridėti priemonę: „Kurti galimybes regionuose ir pritraukti jaunas šeimas pasirinkti gyvenimą ten, o ne vien didmiesčiuose.“
- Siūloma 5 uždavinio rodiklį „Suteiktų Konsultacijų skaičius“ papildyti duomenimis iš priklausomybių centro plano (tėvystės įgūdžius, pagalbos tėvams sistemą, informavimo ir konsultavimo paslaugos riziką patiriančioms šeimoms).
- Siūloma 5 uždavinio išplėtimo 2 priemonę pakeisti į: „šeimų ugdymo ir konsultavimo, krizių intervencijų programų, tėvystės įgūdžių, pozityvios tėvystės stiprinimo kompleksinės paslaugos“.
- Siūloma 6 uždavinio rodiklį „atsakingas finansinis elgesys“ pakeisti į: „atsakingo jaunų žmonių finansinio elgesio indeksas“.
- Siūloma 6 uždavinio išplėtime pridėti priemonę: „Finansinio raštingumo užsiėmimai“, turint omeny platesnes veiklas nei vien bendrojo ugdymo pamokos.
- Siūloma atkreipti dėmesį į jaunų asmenų finansinį raštingumą. Kaip pavyzdys pateikiamas, kad savanoriaudami jauni žmonės nesukaupia pakankamai lėšų senatvinei pensijai.
- Siūloma skatinti savanorystę/darbą tarp paauglių.
- Siūloma didinti jaunimo užimtumą jų atostogų metu.
- Siūloma ieškoti lankstesnių formų ir metodų savanoriškai tarnybai. Leisti jaunuoliui pačiam nuspręsti kiek valandų ar mėnesių jis norės savanoriauti.
- Siūloma užtikrinti kokybišką savanorystę, kur ne tik savanoris įsipareigoja organizacijai, o

- ir organizacija savanoriui.
- Siūloma kelti savanorystės įvaizdį. Užtikrinti, kad verslai savanorystės neišnaudotų saviems tikslams.
- Siūloma užtikrinti bent po 1 jaunimo centrą kiekvieno miesto savivaldybėje. Kiekvienam papildomam 5000 gyventojų savivaldybėje skaičiuoti po papildomą jaunimo centrą.
- Siūloma organizuoti kokybišką, mobilų darbą su jaunimu regionuose.
- Siūloma tobulinti darbo su jaunimu formas, kurios leistų kiekvienam jaunam asmeniui prisidėti prie socialinių pokyčių.
- Regionai nėra visiškai patrauklūs jaunoms šeimoms, dėl to reikia plėsti infrastruktūrą bei skatinti kurti darbo vietas.
- Siūloma skatinti ne tik pirmo būsto pirkimą, o suteikti galimybę gauti lėšų paveldėto būsto remontui.
- Siūloma nustatyti būsto nuomos kainų lubas bei kurti nuomos nuolaidas atvykstantiems asmenims.
- Siūloma sukurti vientisą sistemą, kad vienoje vietoje nereikėtų mokėti daugiau mokesčių, o kitoje vietoje sugrąžintų man lėšas.
- Siūloma sukurti ugdymo sistemą, kuri galėtų prisitaikyti prie asmens poreikių (amžiaus, soc. statuso, religinių įsitikinimų ir kt.).
- Siūloma siūlyti NVO, kad įgyvendintų atokvėpio paslaugą.
- Siūloma suteikti galimybę šeimai turėti šeimos asistentą.
- Siūloma edukuoti šeimą, užtikrinant lyčių lygybę. Skatinti darbų pasiskirstymą bei abiejų tėvų įsitraukimą šeimoje.
- Siūloma, šeima laikyti ir nesusituokusius asmenis.
- Siūloma užtikrinti tarp institucinį bendradarbiavimą.
- Siūloma skirti daugiau dėmesio asmenims, kurie sulaukę 18 m. palieka globos namus. Suteikti jiems galimybę pasinaudoti mediatoriaus paslauga ar įkurti jaunimo namus, kur darbuotojai jiems padėtų.
- Siūloma rengti įtraukiasias politikas ir praktikų integravimą į organizacijos darbą.
- Siūloma skaičiuoti pasikartojančių nusikaltimų skaičių (kai asmuo paleistas iš įkalinimo įstaigų vėl daro nusikaltimus).

6. Strateginis NPP tikslas „Užtikrinti kiekvienam įtraukų ir vienodos kokybės švietimą ir mokymosi visą gyvenimą galimybes“:

- Siūloma 1 uždavinį keisti į „Plėtoti ir palaikyti asmenims nuo 14 metų amžiaus neformaliojo ugdymo paslaugų įvairovę, prieinamumą ir naudojimąsi“.
- Siūloma 1 uždavinio rodiklį „Dalyvaujančių NVŠ veiklose 14 - 19 m. moksleivių skaičiaus augimas“ pradėti nuo mažesnio amžiaus, taip pat, programose identifikuoti pagal amžių.
- Siūloma 1 uždavinyje įtraukti soc. rizikos grupes, tautines mažumas.
- Siūloma 1 uždavinyje įtraukti gerąsias užsienio praktikas bei pridėti programų vertinimo rodiklius.
- Siūloma 1 uždavinio rodiklį „Dalyvių skaičius tarptautinių mainų programose (formaliojo ir neformaliojo ugdymo įstaigose“ išskirti į dvi dalis: formalųjį švietimą ir neformalųjį švietimą. Atskirai diskutuoti apie požiūrį į neformalųjį švietimą.
- Siūloma 2 uždavinio rodiklį „jaunų žmonių, iškritusių iš švietimo sistemos skaičius“ keisti į „pasitenkinimo mokymusi suminis indeksas“, kuris atskleistų priežastis, kodėl jauni žmonės iškrenta iš švietimo sistemos. Taip pat, siūloma, kad šis rodiklis matuotų mokinių mokymosi dalykų skaičių, turimų akademinų valandų skaičių.
- Siūloma 2 uždavinį papildyti naujais rodikliais, taip pat rodikliuose užtikrinti aiškią viziją.
- Siūloma skatinti kurti daugiau netradicinių NVŠ veiklų.
- Siūloma skatinti ir viešinti egzistuojančias erdves ir jaunimo centrus, kurie gali padėti jauniems asmenims karjeros klausimais.

7. Strateginis NPP tikslas „Stiprinti nacionalinį saugumą“:

- Siūloma apibrėžti, kas yra vadinama nacionaliniu saugumu.
- Siūloma 1 uždavinio rodiklį „Jaunimo, dalyvaujančio organizuotoje jaunimo veikloje

skaičius“ praplėsti pagal skirtingas tikslines grupes, pavyzdžiui, moksleivių ir studentų, nepilnamečių ir pilnamečių ar kitas.

- Siūloma pateikti 1 uždavinio rodiklio „Jaunimo pilietiškumo indeksas“ apskaičiavimo metodologiją, pridėti, kas kiek laiko jis yra skaičiuojamas. Siūloma, kad šis rodiklis turėtų būti išskaidytas į tikslines organizacijas, grupes.
- Siūloma 1 uždavinyje pridėti rodiklį „Didėjančios galimybės įvairioms tikslinėms grupėms įsitraukti į sprendimų priėmimą“, o taip pat galima svarstyti naują rodiklį apie tų tikslinių grupių, įsitraukusių į sprendimų priėmimą, procentą nuo bendro skaičiaus.
- Siūloma 2 uždavinio išplėtime pridėti priemonę „Užsieniečių teisinės padėties įstatymo keitimas ir vystymas“.
- Siūloma atnaujinti sąvokas ir suteikti galimybę piliečiams aktyviai įsitraukti į biudžeto formavimą/svarstymą.
- Siūloma kurti studijų programas pritraukiančias aukštos kvalifikacijos specialistus iš kitų šalių. Tokiu būdu būtų ugdomas jų lojalumas mūsų valstybei.
- Siūloma pakeisti Tautinių mažumų sąvoką.
- Siūloma 2 uždavinio rodiklį „14-29 m. migrantų, turinčių teisę nuolat gyventi Lietuvoje dalis, dalyvaujanti įvairiose integracinėse veiklose“ išskaidyti ir patikslinti, nes kyla neaiškumų. Siūloma pridėti daugiau rodiklių, išskirti juos pagal migracijos formas.

12. Strateginis NPP tikslas „Stiprinti Lietuvos vaidmenį pasaulyje ir ryšius su lietuviais užsienyje“:

- Siūloma 1 uždavinio rodiklį „Veikiančios šiuolaikiškos lietuvių bendruomenės, veikiančios pagal bendruomenės interesus“ performuluoti įtraukiant diasporų įsitraukimą ir veiklumą, kadangi šiuolaikiškumas yra abstrakti sąvoka. Siūloma numatyti ir išplėtoti, kad tas šiuolaikiškas tradicijų puoselėjimas įgyvendinamas per diasporų įsitraukimą ir veiklumą.
- Siūloma 1 uždavinyje pridėti rodiklį „tapatumo su Lietuva skatinimas užsienio diasporose, užsienio lietuvių skaičius, įtrauktų į lietuvių kalbos mokymą“.
- Siūloma 1 uždavinyje pridėti rodiklį „Lietuvos pilietiškumo indeksas, pritaikytas užsienio lietuvių diasporoms“.
- Siūloma 2 uždavinyje pridėti rodiklį „Ilgalaikės savanoriškos programos galimybių, siūlomų užsienio lietuviams, skaičius“.
- Siūloma paaiškinti 2 uždavinį – kurie rodikliai bus skaičiuojami.
- Siūloma 2 uždavinio rodiklį „Užsienio lietuvių, dalyvaujančių savanorystės ir labdaros/paramos projektuose Lietuvoje, skaičius“ patikslinti, kas yra labdaros/paramos projektai.
- Siūloma paaiškinti 3 uždavinį „Didinti užsienio lietuvių įsitraukimą į Lietuvos gyvenimą ir gerovės kilmės šalyje kūrimą“ papildant, kokios institucijos įgyvendins šį uždavinį.
- Siūloma 3 uždavinio rodiklį „Lietuvių kilmės jaunimo ryšio su Lietuva stiprinimui skirtų projektų skaičius“ paaiškinti papildant, kokie projektai yra priskiriami bei kaip šis rodiklis bus apskaičiuojamas.
- Siūloma 3 uždavinio rodiklį „Media raštingumo, informacinio ir finansinio raštingumo lygis tarp emigrantų iš Lietuvos“ papildyti, pridedant kitų sričių raštingumus (pvz. psichikos sveikatos raštingumas), kurie užtikrins gerovę. Kita komanda suabejojo, ar šiame rodiklyje turėtų būti priskiriamas finansinis raštingumas. Taip pat, pasiūlė paaiškinti, kaip šis rodiklis bus apskaičiuojamas.
- Siūloma atsižvelgti į visus uždavinius, jog trūksta inovacijomis grįstų priemonių diegimo visuomenei visuose sektoriuose, kuriuos liečia programoje minėti uždaviniai.
- Siūloma įtraukti skaitmeninį darbą su jaunimu.
- Siūloma stengtis, kad pilietinio ugdymo pamokos skiepytų patriotiškumą, o ne skatintų emigruoti. Galbūt suteikti galimybę jas organizuoti NVO.
- Siūloma finansuoti užsienio lietuvių NVO, kurios dirbtų su jaunimu užsienyje.
- Siūloma įtraukti užsienyje gyvenančius tėvus į bendruomenišką veiklą.
- Siūloma sukurti lietuvių kalbos mokymo priemones asmenims, kurie norėtų ją patobulinti.

- Siūloma pripažinti užsienyje įgytą išsilavinimą.
- Siūloma pradėti taikyti vieno langelio principą asmenų reintegracijai (padėti užpildyti reikiamus dokumentus, surasti lietuvių kalbos kursus ir kt.).
- Siūloma įtraukti rodiklį, pagal kurį skaičiuotume, kiek užsienio lietuvių yra įtraukti į konsultacijas (taip daugiau užsienio lietuvių įsitrauktų į valstybės valdymą).
- Siūloma valstybės įstaigose paruošti informaciją ir užsienio kalbomis, jog asmenys, nemokantys lietuvių kalbos, galėtų taip pat surasti reikiamą informaciją.

Kiti pasiūlymai / nuomonės

- Kurti karjeros centrus suaugusiems asmenims.
- Prie lentelės skirsnio „Rodikliai ir duomenų šaltiniai“ trūksta verslumo rodiklio.
- Siūloma kiekviename uždavinyje atskirti jaunimo segmentus ir tikslines grupes (pvz. neįgalieji).
- Strateginiame NPP tikslė Nr.1 „Gerinti demografinę Lietuvos padėtį ir užtikrinti optimalią darbo jėgos pasiūlos atitiktį darbo rinkos poreikiams“ suformuoti naują papildomą uždavinį – „Stiprinti jaunimo dalyvavimą vystomojo bendradarbiavimo veiklose“.
- Strateginiame NPP tikslė Nr.1 uždavinį Nr.1 turėtų valdyti tik viena ministerija, tačiau šiame uždavinyje susipina atsakomybės. Kaip rodikliai ir atsakomybės bus padalinti ministerijoms (finansavimas, planai ir pan.)?. Pavyzdžiui nedarbo rodiklis tinka ir SADM, ir ŠMM.
- Strateginis NPP tikslas Nr.1 turėtų būti suskirstytas į daugiau uždavinių. Dalyviai nepatiksino į kokių.
- Strateginiame NPP tikslė Nr.4 „Sumažinti socialinę atskirtį ir pajamų nelygybę, didinti gyventojų socialinę gerovę ir įtraukti“ yra neaišku, kurie uždaviniai priklauso šiam tikslui. Dalyvių siūlymu, turėtų būti sutvarkyti uždaviniai arba koreguotas strateginis tikslas.
- Strateginiame NPP tikslė Nr.4, 4 uždavinio rodiklis „Pilietinės galios indeksas“ nenurodo, kokia metodologija jis buvo apskaičiuotas bei ar bus skaičiuojamas ateityje.
- Strateginio NPP tikslo Nr.4, 6 uždavinio rodikliai, diskusijos dalyvių nuomone, neparodys uždavinio pasiekto rezultato.
- Dalyviai teigia, kad yra vietų, kuriose neveikia AJC/AJE, jaunimo organizacijos, todėl kyla problema, kaip tai iširti. Siūloma įtraukti bendruomenes į šią veiklą.
- Strateginio NPP tikslo Nr.6 „Užtikrinti kiekvienam įtrauktų ir vienodos kokybės švietimą ir mokymosi visą gyvenimą galimybes“, antras uždavinys „Nuolat atnaujinti bendrojo ugdymo turinį, siekiant kad jis atitiktų vaikų ir jaunimo poreikius bei interesus“, vienai grupei buvo nesuprantamas, todėl jie nediskutavo šiuo klausimu.
- Siūloma 6 tikslo uždaviniuose atkreipti dėmesį į tai, jog trūksta mokymosi visą gyvenimą uždavinių, kurie padėtų pereiti per švietimo sistemą skirtingais gyvenimo etapais, pavyzdžiui, sutelkiant dėmesį į sertifikavimą ir mokymų kursus, suteikiančius galimybes vaikų, jaunimo ir suaugusiųjų mokymui.
- Atviri jaunimo centrai ar erdvės, Visuomenės sveikatos biurai, Jaunimo užimtumo centrai turi bendradarbiauti linijiniu principu ir veikti kartu.
- Diskusijos dalyvių nuomone, strateginis NPP tikslas Nr.12 “Stiprinti Lietuvos vaidmenį pasaulyje ir ryšius su lietuviais užsienyje” yra skirtas tik SADM, bet taip neturėtų būti. Tai yra diasporos politika, kurią vykdo URM. Šis uždavinys yra siūlymas URM.
- Strateginio NPP tikslo Nr.12 rodiklis „Veikiančios šiuolaikiškos lietuvių bendruomenės, veikiančios pagal bendruomenės interesus“, dalyvių nuomone, yra netinkamas. Taip pat neaišku pagal kokius kriterijus jis yra matuojamas.

APIBENDRINIMAS

Apibendrinant diskusijos rezultatus, galime pastebėti, jog diskusijos dalyviai dažnai siūlė patikslinti ar netgi pakeisti strateginių NPP tikslų, uždavinių, rodiklių ir netgi kai kurių išplėstinių formuluotes, kad jos būtų aiškesnės ir tikslesnės. Diskusijos metu buvo pateikta daug konkrečių pasiūlymų: buvo pasiūlyta tiksliais apibrėžimais bei matavimo būdais apibrėžti sąvokas, praplėsti uždavinius ar tikslus papildyti naujais uždaviniais.

Svarbiausi tikslinių grupių siūlymai apėmė šiuos Nacionalinės pažangos programos tikslus jaunimo politikos formavimo srityje:

- didinti darbo ieškančių asmenų įsidarbinimo galimybes ir užimtumo rėmimo sistemos veiksmingumą ir efektyvumą;
- gerinti aplinką šeimai, siekiant didinti gimstamumą ir gyvenimo kokybę bei sudaryti sąlygas derinti darbo ir šeiminius įsipareigojimus;
- stiprinti socialinio aktyvumo ir socialinės atsakomybės nuostatas visuomenėje bei bendruomeniškumą;
- stiprinti socialinį dialogą ir gerinti darbo vietų kokybę;
- skatinti užsienio lietuvių sugrįžimą į Lietuvą;
- gerinti asmens ir visuomenės sveikatą;
- stiprinti nacionalinį saugumą;
- užtikrinti kokybišką švietimą.

Galima daryti išvadą, kad gausus kiekis pastabų bus naudingas rengiant Nacionalinės pažangos programos projektą.

TOLIMESNI ŽINGSNIAI

VK rezultatai bus panaudoti rengiant pasiūlymus NPP projektui: formuluojant uždavinius, priemones bei rodiklius, identifikuojant siekiamus ilgalaikius ir tvarius pokyčius jaunimo tarpe ir jaunimo politikoje.

VK VERTINIMAS

VK metu įvykdyti numatyti rodikliai:

- Surengti 3 diskusijos ciklai su pagrindinėmis suinteresuotomis šalimis.
- Į diskusijas įtraukta daugiau nei 50 (53) suinteresuotų šalių atstovų.
- Parengta 1 diskusiją apibendrinanti ataskaita.

KONTAKTINIS ASMUO

Jurgita Juodišiūtė | LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Lygių galimybių, moterų ir vyrų lygybės skyriaus vyr. specialistė

+370 706 68 139 | jurgita.juodisiute@socmin.lt